

مقایسه توانایی سود عملیاتی، جریان وجوه نقد عملیاتی و اجزای اقلام

تعهدی درپیش بینی جریانهای نقد عملیاتی آتی شرکتها

دکتر فرزین رضایی

قزوین، دانشگاه آزاد واحد باراجین، دانشکده مدیریت و حسابداری

مصطفی افشار^۱

کارشناس ارشد حسابداری مؤسسه آموزش عالی مولانای آبیگ قزوین

فرشید کوه بر

کارشناس ارشد حسابداری دانشگاه آزاد واحد باراجین، دانشکده مدیریت و حسابداری

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۲/۰۹/۲۳

تاریخ دریافت: ۱۳۹۲/۰۴/۱۹

چکیده

پیش بینی وجوه نقد برای دوره های آتی، از مهم ترین ضروریات های مدیریت واحدهای اقتصادی است. سرمایه گذاران، اعتباردهندگان و سایر استفاده کنندگان اطلاعات حسابداری برای اتخاذ تصمیم های مالی و سرمایه گذاری، نیازمند اطلاعات مربوط به جریان های نقدی هستند. هدف از این مقاله بررسی توانایی سود عملیاتی، جریان وجه نقد عملیاتی، مجموع اقلام تعهدی و اجزای اقلام تعهدی در پیش بینی جریان وجه نقد عملیاتی آتی می باشد. از این رو اطلاعات ۹۶ شرکت تولیدی طی دوره زمانی ۱۳۸۲-۱۳۸۹ مورد بررسی قرار گرفت. در این تحقیق با اجرای الگوی رگرسیون خطی چندگانه به صورت داده های تابلویی اقدام به ارائه الگوی رگرسیونی مناسب شد. نتایج نشان می دهد که سود عملیاتی، جریان وجه نقد عملیاتی و اجزای اقلام تعهدی در پیش بینی جریان وجه نقد عملیاتی آتی موثر می باشند.

واژه های کلیدی: سود عملیاتی، جریان وجه نقد عملیاتی، مجموع اقلام تعهدی،

اجزای اقلام تعهدی، پیش بینی

---

¹ Mostafa_Afshar@yahoo.com

**Compared to operating profit, operating cash flow,
operating cash flow components accruals in predicting
future firm**

Abstract

Cash forecasting future periods, the most important economic must have management units. Investors, creditors, and other users of financial accounting information for decisions on investment, cash flow is required. The purpose of this paper is to investigate the ability of operating income, operating cash flow, total accruals and accrual components in forecasting future operating cash flow is. Thus, in 96 manufacturing firms during the period 2004-2011 were analyzed. In this study, a multiple linear regression model to the panel data regression model was appropriate. The results show that operating income, operating cash flow and accruals components are effective in predicting future operating cash flow.

Keyword: operating income, operating cash flow, total accruals, and accruals components predicted

پښتو ښکته علمون انساني و مطالعات فرېښتې
پرتال جامع علمون انساني

مقدمه:

وجوه نقد از منابع بسیار مهم هرواحداقتصادی است. برنامه ریزی صحیح در مورد وجه نقد رکن مهمی برای تداوم فعالیت شرکت می باشد. در بسیاری از پیش بینی ها، تصمیمات مالی و قیمت گذاری سهام جریان های نقدی نقش کلیدی دارند. پیش بینی جریانهای نقدی آتی منجر به اتخاذ تصمیمات کارا و اثربخش در زمینه های عملیاتی و سرمایه گذاری ها می شود که به نوعی آینده شرکت را برای ماندن در عرصه رقابت تضمین می کند. استفاده از جریان های نقدی برای تحلیل گران از اهمیت ویژه ای برخوردار است و در تحلیل های جدید مالی استفاده از جریانهای نقدی روز به روز در حال افزایش است. توانایی یک شرکت در پرداخت سود سهام از توانایی اش در ایجاد جریانات نقدی آتی منتج می شود. بنابراین در تصمیم گیری های مربوط به انجام سرمایه گذاری ها، پیش بینی جریانات نقدی یک شرکت مبنای مهمی در نمایان ساختن توانایی شرکت در پرداخت سود سهام برای دوره های آینده می باشد [۱۲]. "باتوجه به این که ارزش شرکت بستگی به توانایی کسب جریان نقدی شرکت دارد اطلاعات مربوط به جریان وجوه نقد واحد تجاری برای استفاده کنندگان صورتهای مالی در فراهم کردن مبنایی به منظور ارزیابی توان آن واحد در ایجاد وجوه نقد و نیازهای آن واحد در بکارگیری این وجوه، سودمنداست. هم چنین تصمیمات اقتصادی که توسط استفاده کنندگان اتخاذ می شود مستلزم ارزیابی توانایی واحد تجاری در ایجاد وجوه نقد، زمانبندی واطمینان از آن است". [۱۴]

هدف اصلی از گزارشگری صورت جریان وجوه نقد ارائه اطلاعات مفید به سرمایه گذاران، بستانکاران، اعتباردهندگان، بانکها و سایر استفاده کنندگان جهت ارزیابی جریان های نقدی آینده شرکت می باشد. تاکید هیات تدوین استاندارد های حسابداری مالی جهت اندازه گیری سود شرکت با استفاده از مبنای حسابداری تعهدی، اطلاعات مربوطی فراهم می کند که نشانه ای بهتر از جریان پول نقد آینده شرکت می باشد. برتری سود در پیش بینی جریان نقدی آینده یک سوال اساسی برای خیلی از پژوهشگران می باشد و توجه پژوهشگران را که آیا سود عملیاتی توانایی برتر در پیش بینی جریان نقدی آینده شرکت دارد جلب کرده است. امروزه، با افزایش خصوصی سازی شرکتهای و رشد بورس اوراق

بهادار فرصت های سرمایه گذاری برای سرمایه گذاران فراهم گردیده است و کمک زیادی به شرکتها جهت افزایش سرمایه می کند که شرکتها را ملزم به ارائه مفید و مربوط اطلاعات می کند. یکی از پیش شرطهای بنیادی برای کسب اطمینان سرمایه گذاران و اعتباردهندگان در جهت فعالیتهای سازنده اقتصادی، تهیه واریه اطلاعاتی است که درانجام تصمیم گیری های مالی و اقتصادی سودمند واقع شوند. از آنجا که استانداردهای باکیفیت منجر به ارائه صورتهای مالی مربوط و مفید می باشد به همین دلیل پیش بینی جریانهای نقد آینده از روی سودهای همان سال قابل اتکاتراست و عدم رعایت استانداردهای ویا استانداردهای کم کیفیت بازار را موجب می کند جهت افشای بیشتر اطلاعات برای سرمایه گذاران گام بردارد. از آنجا که صورتهای مالی محصول نهایی گزارشات حسابداری و انتقال اطلاعات برای استفاده کنندگان می باشند اما این سوال همیشه وجود دارد که این گزارشات تا چه میزان توانسته اند نیازهای اطلاعاتی استفاده کنندگان را برطرف کنند بررسی سوابق گذشته نشان می دهد که برخی از نظریه پردازان و صاحب نظران براین باورند که با استفاده از سودهای حسابداری، مجموع اقلام تعهدی و اجزای اقلام تعهدی می توان جریان های نقدی را پیش بینی نمود. سود حسابداری براساس مبنای تعهدی شناسایی و گزارش می شود. مبنای تعهدی موجب تفاوت بین سود عملیاتی و خالص جریان های نقدی حاصل از عملیات می شود. اهمیت پیش بینی جریان نقدی توسط بیانیه های حسابداری نیز مورد توجه قرار گرفته شده است. هیئت تدوین استانداردهای حسابداری مالی و همچنین کمیته بین المللی استانداردهای حسابداری عنوان نموده اند که هدف از گزارشگری صورت های مالی فراهم آوردن اطلاعات مالی برای استفاده کنندگان است تا به آنها در جهت پیش بینی میزان، زمانبندی و عدم اطمینان های مربوط به جریانهای نقدی آتی مربوط به شرکت کمک نماید. استاندارد حسابداری مالی آمریکا براین باور است که "معمولاً ارائه اطلاعات درباره سود و اجزای آن نسبت به جریان های نقدی برای پیش بینی جریانهای نقدی آتی، قابلیت پیش بینی بیشتری دارند" (FASB.1978:Par44).

این مطالعه به منظور کمک به ادبیات بررسی تطبیقی توانایی پیش بینی جریانهای نقدی دوره جاری و سود (و اجزای آن) یک سال برای پیش بینی جریانهای نقدی آینده از عملیات

در ایران به عنوان یکی از بازارهای نوظهور است. در واقع پیش بینی در مورد سود حسابداری به عنوان یک اقلام فوق العاده از عملکرد شرکت در بازار بورس ایران بسیار جالب توجه است.

پیشینه تحقیق:

فرانسیس و همکاران (۲۰۰۵) در تحقیق خود عنوان کردند، کیفیت اقلام تعهدی معیار تشخیص ابهام موجود در مورد گردش وجه نقد آتی شرکت، می باشد. کیفیت اقلام تعهدی از نظر سرمایه گذاران به معنی نزدیکی سود حسابداری به وجه نقد می باشد. بنابراین کیفیت ضعیف اقلام تعهدی باعث می شود که مبهم بودن اطلاعات افزایش یافته و ریسک سرمایه گذاری نیز در پی آن افزایش داشته باشد. شرکت هایی که از کیفیت اقلام تعهدی ضعیف تری برخوردارند، نسبت هزینه بهره به بدهی بهره دار در آن ها بالاتر و نسبت بدهی پایین تری دارند. در آن مطالعه نشان داده شده است که شرکت هایی که از کیفیت اقلام تعهدی مناسبی برخوردارند، هزینه سرمایه کمتری دارند. به عبارت دیگر، بین هزینه سرمایه شرکت هایی که اقلام تعهدی آنها از کیفیت پایینی برخوردار است و شرکت هایی که اقلام تعهدی آنها از کیفیت بالایی برخوردار است اختلاف معنی داری وجود دارد. [۵] لورک و ویلینگر (۲۰۰۸) نشان دادند که در شرکت های بزرگ نسبت به شرکت های کوچکتر و شرکت هایی که چرخه عملیاتی کوتاهتری دارند نسبت به شرکت هایی که چرخه عملیاتی طولانی تری دارند. پیش بینی جریان های نقدی به طور معناداری دقیق تر است. [۱۶] براکت و همکاران (۲۰۰۷) نشان دادند بطور متوسط قدر مطلق خطاهای پیش بینی برای جریانهای نقدی آتی، زمانی که اقلام تعهدی به عنوان یک پیش بینی کننده به جریان های نقدی عملیاتی اضافه می شوند کوچکتر از زمانی است که جریان وجوه نقد حاصل از عملیات به تنهایی به عنوان یک پیش بینی کننده استفاده می شود. [۸] چوتکوناکی (۲۰۰۵) به بررسی "پیش بینی جریان های نقدی با استفاده از سودهای گذشته و اجزای تعهدی سودهای جریان وجه نقد" پرداخت. نتایج نشان داد که سودهای گذشته، جریان های نقدی، جریان وجوه نقد و اجزای تعهدی سودها می تواند برای پیش بینی جریان های نقدی استفاده شود. و جریان های نقدی توانایی پیش بینی بهتری نسبت به سودهای گذشته

دارد [۱۰] چنگ و هالی (۲۰۰۷) "اجزای جریان وجوه نقد را با استفاده از یک مدل پیش بینی جریان وجوه نقد" بررسی کردند. نتایج آن تحقیق نشان داد که جریان های نقدی اصلی و غیر اصلی همیشه در پیش بینی جریان های نقدی نقش دارند و توانایی مدل پیش بینی را افزایش می دهند [۹]. هالیستر و همکاران (۲۰۰۸) مطالعه ای در ۹ کشور انجام داده و نشان دادند که اجزای تعهدی سود حسابداری اطلاعات افزایشی در توضیح جریان های نقدی عملیاتی سال بعد فراهم می کند [۱۳]. لو و همکاران (۲۰۰۵) گزارش نمودند که اقلام تعهدی مشارکت با اهمیتی در پیش بینی جریانهای نقدی آتی انجام نمیدهند. در حقیقت آنها دریافتند که بازدهی یک تا سه سال حاصل از یک پرتفوی کنترل شده که در آن برای پیش بینی جریانهای نقدی آزاد آتی و سودها از جریانهای نقدی و اقلام تعهدی استفاده میشد از پرتفوی که از اقلام تعهدی به عنوان پیش بینی کننده استفاده نمی کرد، بیشتر نبود [۱۷]. میر فخرالدینی و همکاران (۱۳۸۸) به بررسی "توانایی جریان های نقدی و اقلام تعهدی در پیش بینی جریان های نقدی آتی" پرداختند. نتایج نشان داد که سودهای گذشته، جریان های نقدی و جریان های نقدی و اجزای تعهدی سودمی تواند برای پیش بینی جریانهای نقدی آینده شرکت استفاده شود. [۷] رسائیان و حسینی (۱۳۸۷) به بررسی "رابطه کیفیت اقلام تعهدی و هزینه سرمایه در ایران" پرداختند. نتایج نشان داد که هزینه سرمایه شرکت ها تحت تاثیر کیفیت اقلام تعهدی و اجزای مربوط به آن، قرار نمی گیرد. به عبارت دیگر نمی توان پذیرفت که، بین هزینه سرمایه شرکت های با کیفیت اقلام تعهدی ضعیف و پایین، در مقایسه با شرکت های با کیفیت اقلام تعهدی خوب و مناسب، اختلاف معنی داری وجود دارد. [۳] فخاری و تقوی (۱۳۸۸) به بررسی "کیفیت گزارشگری مالی در قالب کیفیت اقلام تعهدی بر میزان نگهداشت وجه نقد" پرداختند نتایج حاصل از تحقیق نشان داد که کیفیت گزارشگری مالی رابطه منفی و معنی داری با نقد و معادل های نقدی دارد. نتایج همچنین نشان داد متغیرهای فرصت رشد، جریان نقدی و دارایی های نقدی اثر مثبتی بر مانده نقد داشته و متغیرهای اندازه، سرسید بدهی و هزینه فرصت رابطه ای منفی با مانده نقد دارند. [۴] عرب مازار یزدی و همکاران (۱۳۸۵) به بررسی "محتوای اطلاعاتی جریان های نقدی و تعهدی در بازار سرمایه ایران" پرداختند. نتایج تحقیق نشان داد که سود نسبت به جریانهای نقدی عملیاتی دارای محتوای اطلاعاتی بیشتری است. ثقفی و

فدائی (۱۳۸۷) به بررسی "مدلهای پیشبینی جریانهای نقدی" پرداختند بر اساس نتایج به دست آمده مدلهایی که از اقلام تعهدی در پیش بینی جریانهای نقدی استفاده می کنند نسبت به مدلهایی که تنها بر مبنای جریان نقد میباشند قابلیت پیشبینی بالاتری دارند. [۲] قائمی و همکاران (۱۳۸۷) رابطه بین "کیفیت سود از طریق اقلام تعهدی و اجزای تشکیل دهنده آن با بازده عادی و غیر عادی سهام را در بورس اوراق بهادار تهران" مورد بررسی قرار دادند. نتایج نشان داد که بازده سهام شرکت ها، تحت تاثیر میزان اقلام تعهدی و اجزای مربوط به آن قرار می گیرد [۵]

فرضیه ها:

- ۱- بین سود عملیاتی و پیش بینی جریان وجه نقد عملیاتی آتی رابطه وجود دارد.
- ۲- بین جریان وجه نقد عملیاتی و پیش بینی جریان وجه نقد عملیاتی آتی رابطه وجود دارد.
- ۳- بین جریان وجه نقد عملیاتی و مجموع اقلام تعهدی با پیش بینی جریان وجه نقد عملیاتی آتی رابطه وجود دارد.
- ۴- بین جریان وجه نقد عملیاتی و اجزای اقلام تعهدی با پیش بینی جریان وجه نقد عملیاتی آتی رابطه وجود دارد.

جامعه و نمونه آماری تحقیق:

جامعه آماری این پژوهش، کلیه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در طی دوره زمانی ۱۳۸۲ الی ۱۳۸۹ (دوره ۸ ساله) می باشد. از این جامعه، شرکت ها با توجه به شرایط زیر انتخاب شدند:

- ۱- سال مالی شرکت منتهی پایان اسفند هر سال باشد.
- ۲- در طی دوره زمانی پژوهش تغییر سال مالی نداشته باشند.
- ۳- در طی دوره زمانی پژوهش به طور فعال در بورس حضور داشته باشند.
- ۴- اطلاعات مورد نظر برای استخراج داده در دسترس باشد.
- ۵- شرکت های بیمه، بانکها، سرمایه گذاری و یا واسطه گری مالی نباشند.

از بین ۴۱۰ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تا پایان سال ۱۳۸۹ تعداد ۹۶ شرکت دارای شرایط عضویت در نمونه آماری بودند.

روش جمع آوری داده ها:

در این پژوهش برای گردآوری داده های مورد نظر ابتدا از روش کتابخانه ای استفاده شد که ادبیات پژوهش از متون تخصصی فارسی و خارجی گردآوری گردید. برای جمع آوری داده های شرکتهای انتخاب شده به صورت های مالی، یادداشت های توضیحی، نرم افزار ره آورد نوین و تدبیر پرداز مراجعه گردید.

تعریف عملیاتی متغیر ها و مدل های پژوهش:

برای آزمون هر یک از فرضیات از مدل های رگرسیونی چندگانه زیر استفاده شده است:

مدل ۱: آزمون فرضیه اول

$$Cfoi,t+1 = \alpha_0 + \beta_1 OI_{i,t} + U_{i,t}$$

OI: سود عملیاتی

مدل ۲: آزمون فرضیه دوم

$$CFO_{i,t+1} = \alpha_0 + \beta_1 CFO_{i,t} + U_{i,t}$$

CFO: جریان خالص ورود وجه نقد ناشی از فعالیت های عملیاتی

مدل ۳: آزمون فرضیه سوم

$$CFO_{i,t+1} = \alpha_0 + \beta_1 CFO_{i,t} + \beta_2 ACCRUALS_{i,t} + U_{i,t}$$

ACCRUALS: مجموع اقلام تعهدی (سود عملیاتی - جریان خالص ورود وجه نقد ناشی از فعالیت های عملیاتی)

مدل ۴: آزمون فرضیه چهارم

$$CFO_{i,t+1} = \alpha_0 + \beta_1 CFO_{i,t} + \beta_2 \Delta AR_{i,t} + \beta_3 \Delta INV_{i,t} + \beta_4 \Delta AP_{i,t} + \beta_5 DEPR_{i,t} + \beta_6 OTHER_{i,t} + U_{i,t}$$

ΔAR : تغییرات حساب های و اسناد دریافتنی تجاری (حساب ها و اسناد دریافتنی تجاری پایان دوره ° حساب ها و اسناد دریافتنی تجاری ابتدای دوره).

ΔINV : تغییرات موجودی کالا (موجودی کالای پایان دوره ° موجودی کالای ابتدای دوره)

ΔAP : تغییرات حساب ها و اسناد پرداختنی تجاری (حساب ها و اسناد پرداختنی تجاری پایان دوره ° حساب ها و اسناد پرداختنی تجاری ابتدای دوره).

DEPR: هزینه استهلاک

OTHER: برابر است با سود عملیاتی منهای (خالص جریان ورودی وجه نقد ناشی از فعالیت های عملیاتی + تغییرات حساب ها و اسناد دریافتنی تجاری + تغییرات موجودی کالا + تغییرات حساب ها و اسناد پرداختنی تجاری + هزینه استهلاک)

تجزیه و تحلیل آماری:

در این تحقیق از آمار توصیفی، همبستگی پیرسون و رگرسیون به منظور تحلیل داده ها استفاده شد. آمار توصیفی شامل، تعداد مشاهدات، میانگین، حداقل و حداکثر می باشد که در داخل جدول طبقه بندی شده است. به منظور استخراج آمار توصیفی و تجزیه و تحلیل داده ها و آزمون فرضیات نرم افزار Eviews7 استفاده شد.

آمار توصیفی:

نتایج آمار توصیفی برخاسته از پژوهش حاضر در سطح کل شرکت ها در نگاره ۱ نشان داده شده است.

نگاره ۱- آمار توصیفی

متغیرها	تعداد مشاهدات	میانگین	حداقل	حداکثر
cfo1	۵۷۶	۰/۱۹۸	-۱/۴۶	۶/۹۲
Cfo	۵۷۶	۰/۱۷۵	-۰/۵۵	۵/۹۶
Arc	۵۷۶	۰/۰۶۵	-۱۰/۲۸	۱۵/۶۳
Inv	۵۷۶	۰/۰۴۴	-۱/۲۴	۲/۰۸
Ap	۵۷۶	۰/۰۳۱	-۵/۸۴	۶/۶۶
Dep	۵۷۶	۰/۰۲۵	۰/۰۰۰	۰/۱۲
Oth	۵۷۶	-۰/۰۰۹	-۱۵/۷۵	۱۰/۶۸
Oi	۵۷۶	۰/۲۱۸	-۰/۲۲	۴/۱۷
Acc	۵۷۶	۰/۱۱۷	-۵/۹۵	۲/۸۲

با توجه به اعداد به دست آمده از نگاره شماره (۱) میانگین پیش بینی جریان وجه نقد عملیاتی آتی در بین کل مشاهدات ۰,۱۹۸ می باشد. این نسبت نشان می دهد. که پیش بینی جریان وجه نقد عملیاتی آتی در بین شرکت ها از میانگین مناسبی برخوردار است حداکثر پیش بینی جریان وجه نقد عملیاتی آتی در بین کل مشاهدات ۶,۹۲ می باشد حداقل ۱,۴۶- می باشد، این نسبت بیانگر آنست که انحراف زیادی بین پیش بینی جریان وجه نقد عملیاتی آتی شرکت ها وجود دارد. میانگین جریان وجه نقد عملیاتی در بین کل مشاهدات ۰,۱۷۵ می باشد. این نسبت نشان می دهد. که جریان وجه نقد عملیاتی در بین شرکت ها از میانگین مناسبی برخوردار است حداکثر جریان وجه نقد عملیاتی در بین کل مشاهدات ۵,۹۶ می باشد حداقل ۰,۵۵- می باشد، این نسبت بیانگر آنست که انحراف زیادی بین جریان وجه نقد عملیاتی شرکت ها وجود دارد. میانگین حساب ها و اسناد دریافتی تجاری در بین کل مشاهدات ۰,۰۶۵ می باشد. این نسبت نشان می دهد. که حساب ها و اسناد دریافتی تجاری در بین شرکت ها از میانگین مناسبی برخوردار نیست

حداکثر حساب ها و اسناد دریافتی تجاری در بین کل مشاهدات ۱۵,۶۳ می باشد حداقل ۱۰,۲۸- می باشد، این نسبت بیانگر آنست که انحراف زیادی بین حساب ها و اسناد دریافتی تجاری شرکت ها وجود دارد. میانگین موجودی کالا در بین کل مشاهدات ۰,۰۴۴ می باشد. این نسبت نشان می دهد. که موجودی کالا در بین شرکت ها از میانگین مناسبی برخوردار نیست حداکثر موجودی کالا در بین کل مشاهدات ۲,۰۸ می باشد حداقل ۱,۲۴- می باشد، این نسبت بیانگر آنست که انحراف زیادی بین موجودی کالا شرکت ها وجود ندارد. میانگین حساب ها و اسناد پرداختی تجاری در بین کل مشاهدات ۰,۰۳۱ می باشد. این نسبت نشان می دهد. که حساب ها و اسناد پرداختی تجاری در بین شرکت ها از میانگین مناسبی برخوردار نیست حداکثر حساب ها و اسناد پرداختی تجاری در بین کل مشاهدات ۶,۶۶ می باشد حداقل ۵,۸۴- می باشد، این نسبت بیانگر آنست که انحراف زیادی بین حساب ها و اسناد پرداختی تجاری شرکت ها وجود دارد. میانگین هزینه استهلاک در بین کل مشاهدات ۰,۰۲۵ می باشد. این نسبت نشان می دهد. که هزینه استهلاک در بین شرکت ها از میانگین مناسبی برخوردار نیست حداکثر هزینه استهلاک در بین کل مشاهدات ۰,۱۲ می باشد حداقل ۰,۰۰۰ می باشد، این نسبت بیانگر آنست که انحراف زیادی بین هزینه استهلاک شرکت ها وجود ندارد. میانگین سود عملیاتی در بین کل مشاهدات ۰,۲۱۸ می باشد. این نسبت نشان می دهد. که سود عملیاتی در بین شرکت ها از میانگین مناسبی برخوردار است حداکثر سود عملیاتی در بین کل مشاهدات ۴,۱۷ می باشد حداقل ۰,۰۲۲- می باشد، این نسبت بیانگر آنست که انحراف زیادی بین سود عملیاتی شرکت ها وجود دارد. میانگین مجموع اقلام تعهدی در بین کل مشاهدات ۰,۱۱۷ می باشد. این نسبت نشان می دهد. که مجموع اقلام تعهدی در بین شرکت ها از میانگین مناسبی برخوردار است حداکثر مجموع اقلام تعهدی در بین کل مشاهدات ۲,۸۲ می باشد حداقل ۵,۹۵- می باشد، این نسبت بیانگر آنست که انحراف زیادی بین مجموع اقلام تعهدی شرکت ها وجود دارد.

آزمون فرضیه اول:

که در این فرضیه تاثیر سود عملیاتی بر پیش بینی جریان وجه نقد عملیاتی آتی بررسی می گردد.

نتایج حاصل از برآورد فرضیه اول در این پژوهش در نگاره ۲ نشان داده شده است. با توجه به نتایج مندرج در جدول مذکور، مشاهده می گردد که بین سود عملیاتی و پیش بینی جریان وجه نقد عملیاتی آتی در سطح اطمینان ۹۹ درصد رابطه مثبت و معناداری وجود دارد که آماره t متغیر سود عملیاتی با مقدار ۳,۲۱۲ این معناداری را تایید می کند.

نتایج مندرج در نگاره ۲ نشان می دهد که ۴۰ درصد از تغییرات مربوط به پیش بینی جریان وجه نقد عملیاتی آتی توسط سود عملیاتی توضیح داده می شود. آماره دوربین واتسون با مقدار ۲,۳۸۵ عدم همبستگی بین متغیرها را تایید می کند. با ملاحظه سطح معناداری آماره F در نگاره ۲ مدل رگرسیونی به طور کلی تایید می گردد

نگاره ۲ - ضرایب مدل رگرسیونی فرضیه اول

اجزای مدل	ضرایب	آماره t	سطح معناداری
C	-۱/۴۷۳	-۱۱/۸۷۶	۰/۰۰۰
O _i	۰/۲۲۱	۳/۲۱۲	۰/۰۰۰
ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره F	سطح معناداری
۰/۴	۰/۲۶۰	۲/۸۵۸	۰/۰۰۰
			آماره دوربین واتسون
			۳/۳۵۸

آزمون فرضیه دوم:

در این فرضیه تاثیر جریان وجه نقد عملیاتی بر پیش بینی جریان وجه نقد عملیاتی آتی مورد بررسی قرار گرفت.

یافته ای حاصل از برآورد فرضیه دوم در این پژوهش در نگاره ۳ نشان داده شده است. با توجه به نتایج مندرج در جدول مذکور، مشاهده می گردد که بین جریان وجه نقد عملیاتی جاری و پیش بینی جریان وجه نقد عملیاتی آتی در سطح اطمینان ۹۹ درصد رابطه منفی و معناداری وجود دارد که آماره t متغیر جریان وجه نقد عملیاتی با مقدار -۳,۲۰۶ این معناداری را تایید می کند.

نتایج مندرج در نگاره ۳ نشان می دهد که ۲۷,۲ درصد از تغییرات مربوط به پیش بینی جریان وجه نقد عملیاتی آتی توسط جریان وجه نقد عملیاتی توضیح داده می شود. آماره دوربین واتسون با مقدار ۱,۸۶۱ عدم همبستگی بین متغیرها را تایید می کند. با ملاحظه سطح معناداری آماره F در نگاره ۳ مدل رگرسیونی به طور کلی تایید می گردد.

نگاره ۳ - ضرایب مدل رگرسیونی فرضیه دوم

اجزای مدل	ضرایب	آماره t	سطح معناداری
C	۰/۲۲۷	۱۳/۴۵۳	۰/۰۰۰
CFO _{i,t}	-۰/۱۶۷	-۳/۲۰۶	۰/۰۰۱
ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره F	سطح معناداری
۰/۲۷۲	۰/۱۲۶	۲/۲۷۷	۰/۰۰۰
			آماره دوربین واتسون
			۱/۸۶۱

آزمون فرضیه سوم:

در این فرضیه تاثیر جریان وجه نقد عملیاتی و مجموع اقلام تعهدی بر پیش بینی جریان وجه نقد عملیاتی آتی بررسی می گردد.

یافته ای حاصل از برآورد فرضیه سوم در این پژوهش در نگاره ۴ نشان داده شده است. با توجه به نتایج مندرج در جدول مذکور، مشاهده می گردد که رابطه ای بین جریان وجه نقد عملیاتی و مجموع اقلام تعهدی با پیش بینی جریان وجه نقد عملیاتی آتی وجود ندارد. بنابراین فرضیه سوم رد می شود.

نگاره ۴ - ضرایب مدل رگرسیونی فرضیه سوم

اجزای مدل	ضرایب	آماره t	سطح معناداری
C	۰/۲۱۸	۱۰/۲۷۵	۰/۰۰۰
CFO _{i,t}	-۰/۱۲۱	-۱/۴۰۳	۰/۱۶۱
ACCRUALS _{i,t}	۰/۰۵	۰/۶۶۳	۰/۵۰۸
ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره F	آماره دوربین واتسون
۰/۲۷۲	۰/۱۲۵	۱/۸۸۴	۲/۲۸۲

آزمون فرضیه چهارم:

در این فرضیه تاثیر جریان وجه نقد عملیاتی و اجزای اقلام تعهدی بر پیش بینی جریان وجه نقد عملیاتی آتی مورد بررسی قرار گرفت.

یافته های حاصل از برآورد فرضیه چهارم در این پژوهش در نگاره ۵ نشان داده شده است. با توجه به نتایج مندرج در جدول مذکور، مشاهده می گردد که جریان وجه نقد عملیاتی و اجزای اقلام تعهدی (به جزء حسابها و اسناد پرداختی تجاری) با پیش بینی جریان وجه نقد عملیاتی آتی در سطح اطمینان ۹۹ درصد رابطه مثبت و معناداری وجود دارد؛ در حالیکه بین حساب ها و اسناد پرداختی تجاری و پیش بینی جریان وجه نقد عملیاتی آتی رابطه منفی و معناداری یافت شد. که آماره t این متغیرها در نگاره ۵ این معناداری را تایید می کنند.

نتایج مندرج در نگاه ۵ نشان می دهد که ۸ درصد از تغییرات مربوط به پیش بینی جریان وجه نقد عملیاتی آتی توسط جریان وجه نقد عملیاتی و اجزای اقلام تعهدی توضیح داده می شود. آماره دوربین واتسون با مقدار ۲,۲۲۶ عدم همبستگی بین متغیرها را تایید می کند. با ملاحظه سطح معناداری آماره F در نگاره ۵ مدل رگرسیونی به طور کلی تایید می گردد.

نگاره ۵ - ضرایب مدل رگرسیونی فرضیه چهارم

اجزای مدل	ضرایب	آماره t	سطح معناداری
Constant	۰/۰۴۰	۰/۳۳۷	۰/۱۶۹
$CFO_{i,t}$	۰/۳۳۶	۴/۴۲۷	۰/۰۰۰
ARC	۰/۲۴۶	۳/۴۴۷	۰/۰۰۰
INV	۰/۵۶۹	۵/۱۸۱	۰/۰۰۰
AP	-۰/۲۵۹	-۳/۳۶۸	۰/۰۰۰
DEP	۲/۷۱۶	۳/۱۷۰	۰/۰۰۰
OTH	۰/۲۶۳	۳/۶۹۰	۰/۰۰۰
ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره F	سطح معناداری
۰/۰۸	۰/۰۷	۰/۲۲۶	۰/۰۰۰
		آماره دوربین واتسون	۲/۲۲۶

نتیجه گیری:

هدف از این تحقیق بررسی ارتباط اقلام تعهدی در پیش بینی جریان وجه نقد عملیاتی آتی بود. در این تحقیق چهار فرضیه مدون شد و سپس از مدل رگرسیون چندگانه برای آزمون فرضیات استفاده شد. نتایج حاصل از آزمون فرضیه اول نشان داد که سود عملیاتی توانایی پیش بینی جریان وجه نقد عملیاتی آتی را دارد. این نتیجه با نتایج بدست آمده از تحقیقات قبلی برث و همکاران (۲۰۰۲)، چنگ و همکاران (۲۰۰۸)، ابراهیم (۲۰۱۱) (۱۶) و میر فخرالدینی (۱۳۸۸) هم خوانی دارد. هم چنین نتایج آزمون فرضیه دوم نشان داد که رابطه منفی و معناداری بین جریان وجه نقد عملیاتی و جریان وجه نقد عملیاتی آتی وجود دارد. که نتایج این آزمون هم با نتایج بدست آمده از تحقیقات قبلی داخلی و خارجی هم خوانی دارد. نتایج آزمون فرضیه سوم نشان داد که رابطه معناداری بین جریان وجه نقد عملیاتی و مجموع اقلام تعهدی با پیش بینی جریان وجه نقد عملیاتی آتی وجود ندارد. نتایج آزمون فرضیه چهارم نشان داد که رابطه مثبت و معناداری بین جریان وجه نقد عملیاتی و اجزای اقلام تعهدی با پیش بینی جریان وجه نقد عملیاتی آتی وجود دارد. یافته های این تحقیق هم با نتایج بدست آمده از تحقیقات قبلی هم خوانی دارد.

پیشهادات:

یافته های این تحقیق نشان داد که سود عملیاتی، جریان وجه نقد عملیاتی، مجموع اقلام تعهدی و اجزای اقلام تعهدی توانایی پیش بینی جریان وجه نقد عملیاتی آتی را دارند لذا سرمایه گذاران و اعتبار دهندگان و تحلیل گران مالی می توانند از این مدل ها در پیش بینی جریان وجه نقد عملیاتی استفاده نمایند. در ادامه این تحقیق، موضوعات زیر برای تحقیقات آتی پیشنهاد می شود:

- از آنجائیکه بکارگیری اقلام تعهدی در شرکت ها بر سطوح بالا/پایین قابل طبقه بندی می باشد، پیشنهاد می شود تحقیق حاضر را در سطوح بالا/پایین از نظر مجموع اقلام تعهدی مجددا اجرا شود.

- بکارگیری ارقام تعهدی در چرخه عمر شرکتها نیز با شدت و ضعف همراه بود. پیشنهاد می شود، با در نظر گرفتن چرخه عمر شرکتها، نسبت به آزمون آن در مراحل رشد/بلوغ/تحول اقدام شود.

منابع:

۱. بولو، قاسم، حسنی، محمد و فراهانی، احسان، (۱۳۹۱)، "بررسی رابطه میان سودآوری، ارقام تعهدی و جریان های نقدی"، **تحقیقات حسابداری و حسابرسی**، انجمن حسابداری ایران، سال چهارم، شماره ۱۵.
۲. ثقفی، علی، فدائی، حمیدرضا، (۱۳۸۶)، "گزینش مدلی کارآمد برای پیش بینی جریان های نقدی بر اساس مقایسه مدل های مربوط در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، **فصلنامه بررسی های حسابداری و حسابرسی**، شماره ۵۰، صص ۲۴-۳.
۳. رسائیان، امیر، حسینی، وحید، (۱۳۸۷)، "رابطه کیفیت ارقام تعهدی و هزینه سرمایه در ایران"، **فصلنامه بررسی های حسابداری و حسابرسی**، شماره ۵۳، صص ۸۲-۶۷.
۴. فخاری، حسین، تقوی، سیدروح الله، (۱۳۸۸)، "کیفیت ارقام تعهدی و مانده وجه نقد"، **فصلنامه بررسی های حسابداری و حسابرسی**، شماره ۵۷، صص ۸۴-۶۹.
۵. قائمی، محمدحسین، جمال لیوانی، علی و ده بزرگی، سجاد، (۱۳۸۷)، "کیفیت سود و بازده ۷۱ سهام شرکت ها"، **بررسی های حسابداری و حسابرسی**، شماره ۵۲، صص

۶. منصورفر، غلامرضا، غیور، فرزاد و لطفی، بهناز، (۱۳۹۲)، "ترکیب اجزای جریان نقد و پیش بینی در ماندگی مالی در بورس اوراق بهادار تهران"، **تحقیقات حسابداری و حسابرسی**، شماره ۱۸، سال پنجم.

۷. میر فخرالدینی، سید حیدر، معین الدین، محمود، ابراهیم پور، علیرضا، (۱۳۸۸)، "مقایسه توانایی جریان های نقدی و اقلام تعهدی در پیش بینی جریان های نقدی آتی"، **فصلنامه بررسی های حسابداری و حسابرسی**، شماره ۵۵، صص ۹۹-۱۱۶.

8. Brochet, F., Nam S., Ronen, J., (2007), "Accruals and the prediction of future cash flows", **International Business & Economics Research Journal**, Vol. 2, No. 3, PP. 55-82.
9. Cheng C. S. A., Hollie, D., (2007), "Do core and non-core cash flows from operations persist differentially in predicting future cash flows?", *Rev Quant Finance Acc*, PP. 29-53.
10. Chotkunakitti, P., (2005), "Cash Flows and Accruals Accounting in Predicting Future Cash Flows", unpublished Ph.D. Dissertation, University of Southern Cross.
11. Francis, J., LaFond, R., Olsson, P., Schipper, K., (2005), "The market pricing of Accruals Quality", **Journal of Accounting and Economics**, Vol. 39, PP. 295-327.
12. Frigo, M. I. & Graziano, R., (2003), "Strategic decisions and cash flow", **strategic finance**, Vol. 85, No. 1, PP. 8-11.
13. Hollister, J., Shoaf, V., Tully, G., (2008), "The Effect Of Accounting Regime Characteristics On The Prediction Of

Future Cash Flows: An International Comparison",
International Business & Economics, Research Journal,
Vol. 7, No. 5, PP. 15-30

14.IASC, (1993), **Statement of Cash Flow**, Int, Accounting
Standards, No. 7.

15.Ibrahim, El-S., E., (2011), "Accruals and the prediction of
future cash flows", **Management Research Review**, Vol. 34,
No. 7, PP. 838-853.

16.K. S., Willinger, G. L., (2008), "New evidence pertaining to the
prediction of operating", *Rev Quant Finance Acc.*

17.Lev, B., Siyi Li, and Theodore Sougiannis, (2005), "Accounting
Estimates: Pervasive, Yet of Questionable Usefulness",
Working Paper, www.ssrn.com.

